

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Ad Libros V. Decretalium Gregorii IX.

Huth, Adam

Augustæ Vindelicorum, 1732

20. De crimine falsi

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63433)

& jus partem fructuum, sive pensionem fructuariam, ergo & jus pensionem pecuniariam, cui hæc omnium rerum æstimationem recipiat. Debitum est, utrum census realis tam *redimibilis* quam *irredimibilis* permittatur, & spectato jure naturali certum est, utrumque permitti; jure positivo per *Extrav. cit.* permittitur quidem emptio census ex parte venditoris redimibilis, rejicitur autem emptio census irredimibilis, & redimibilis ex parte utriusque. *Extrav. & Constit. Pi. I. cit. & Constit. Caroli V. in Com. Augustan. 1548.* ob periculum *usurariae intentionis*. Utrumque tamen consuetudo fecit licitum, *Schmalzer. l. d. num. 178.* §. Denique & emptio census personalis licita est, modò census conficiatur in persona potente ex suâ industriâ lucrum facere, & pretium sit justum. Ratio, quia ex parte cum censu reali juri naturæ non repugnat census personalis, jus autem positivum scilicet *Constitutio S. Pii V. Cum onus. edit. 14. cal. Febr. 1566.* saltem in Germania vel non videtur recepta, ut contrariâ consuetudine abrogata,

TITULUS XX.

De Crimine falsi.

Q. 1. *Crimen falsi quid sit & quotuplex?* *Resp.* *Falsum* vel *falsitas* propriè & juridicè criminè per *L. Cornel. de falsis accepta*, est *fraus* lenta seu dolosa immutatio veritatis facta in *judic.*

judicium alterius. *Nov. 73. princ.* Requiritur ergo ut pervertatur veritas; ut fiat dolo malo seu animo decipiendi alterum, nec enim is habetur, nec punitur pro falsario, qui ex errore vel ignorantia falsum dicit. *L. 31. ff. h. t.* Ut falsitas hæc notabile damnum alteri inferat, vel inferre falsitatem possit, licet id fortè impediatur. *Pirh. h. t. n. 1.*

Resp. 2. Crimen falsi dividitur in *Verum*, quod Lege Cornelia de falsis notatur, v. g. quod committitur circa testimonia, testamenta, nummos; & in *quasi tale*, quod non Lege Cornelia, sed aliis Principum Constitutionibus vindicatur, ut si quis rationes falsaverit. *L. 1. §. 2. & 4. & c. ff. de Lege Cornel. de falsi.* 2. Dividitur in *personale*, quod circa personam committitur, ut mutatio nominis, suppositio partus, iudicis corruptio; & in *Reale*, quod committitur circa res.

Q. 2. Quot modis committatur crimen falsi?
Resp. quatuor: 1. *Dicto*, dum verbis dolosè immutatur veritas, à *Teste*, scienter in iudicio falsum circa substantialia causæ deponente, aut verum supprime &c. ab *Advocato* causam clientis sui prode, vel admittendo probationes falsas vel dissimulando proprias; à *Judice* vel ex malitia, vel ob corruptionem per munera sententiam falsam proferendo. 2. *Scripto*, quando per falsam scripturam immutatur veritas, quod potest fieri à *Notario* testamentum vel instrumentum, ab *alio* chirographum, manum, sigillum vitante; *mos* novem receisset Pontifex in *c. 9. h. t.* quibus
Lite-

Litteræ Apostolica possint falsificari. 3. *Falsificatio* re, quando per aliquod factum veritas immutatur, v. g. dum quis propriâ authoritate cuditur monetam, vel ex materia adulterina cuditur; vel qui adhibet ad monetam aurum aut argentum per Alchimiâ confectum; vel qui falsificat menses pondera, mensuras &c. 4. *Ufu*, vel potius *Abusu* quando quis falsitate ab aliis conficta scienter producit, v. g. instrumenta, leges, probationes falsas producendo in iudicio, dolosè colligendo & expendendo monetam falsam, nomen dignitatis insignia familiæ alienæ usurpando &c.

Q. 3. *Quoniam sint pœnæ falsariorum?* Resp. 1. Pro modo admissi criminis hodie in utroque foro, præter resarcitionem damni ante omnem sententiam faciendam, sunt pœnæ ferè arbitrarie, *Jure tamen novo Civili* statuta sunt pœnæ in seqq. testis, qui juratò falsum deponit in causa civili fit infamis, eique amputantur duo digiti in præstatione juramenti erecti. *Const. Carol. à 107.* prærans in causa criminali punitur pœnâ rationis *Const. ar. 68.* falsò cudens monetam adulteram eamque expendens, præcedente strangulatione igne punitur, cudens quidem, sed non expendens gladio. *Const. Carol. ar. 111.* Consentit *Jur. Palat. p. 5. tit. 12.* De *Jure Canonico* in seqq. certæ obtinent pœnæ: *Testis* sive in civili, sive criminali causâ falsus præter infamiam, detrudendus in monasterium, hodie in carcerem, aut ad tres menses relegendus. *can. 9. caus. 3. q. 6.* *Judex Ecclesiasticus* dolo malo vel pecuniâ corruptus profertur

sententiam falsam, ultra æstimationem litis incurrit suspensionem. *c. 1. de sent. & re jud. in 6. Fal. sarius Literarum Apostolicarum* excommunicatur ipso facto, & si Clericus sit, deponitur ab officio & beneficio *c. 7. h. t. Bull. Cœnæ cas. 6.* De aliis certorum falsariorum pœnis vide *c. 2. de empt. c. 3. h. t. Extrav. Joan. XXII. h. t. Extrav. un. eod. inter Comm.*

TITULUS XXI.

De Sortilegiis.

Q. I. *Sortilegium quid sit & quotuplices sortes?*
Resp. 1. Sortilegium seu sortium missio (de qua uti & de *Collusione in seq. Tit. ideo post Tit. de Crim. falsi*, quia falsitatem & deceptionem aliqua saltem ejus species continet) est adhibitio & observatio rerum quarundam veluti signorum facta eo fine, ut quid hîc & nunc faciendum vel futurum sit, vel quod occultum est, innotescat.

Resp. 2. Sortes ex triplici fine, ad quem assumuntur, dividuntur in divinatorias, consultatorias, divisorias. Divinatoria sunt, quæ adhibentur aut observantur, ad occultum quid vel futurum per media improporcionata cognoscendum; usus talium sortium *divinatio* vocatur, cujus varia est divisio pro varietate rerum & signorum, quæ adhibentur ad cognitionem occultorum; sic *Geomantia* dicitur, si fiat divinatio per terram: *Hydromantia*, si per aquam; si per animalium intestina, *Aruspicium*; *Chiromantia*, si per

per